

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35., illetve Ki-pást-tér 4. sz. alatt
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetések, hirdetések, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Jánosi-utca Czékora-féle házában, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Befogott eselédek.

Néhány héttel ezelőtt lapunknak ugyanezen helyén „utcai erkölcsök“ ezim alatt hosszabban foglalkoztunk azon botránnyos állapottal, mely utóbbi időben városunk jó erkölcsi hírnevén alapos esorbát ejtett. Nem tudjuk mennyire méltatták figyelemre felszólamlásunkat az intéző körök; nem lehetetlen, hogy a nálunk divó máskülömben hagyományos szokás szerint boszszankodtak azon, hogy a skriblerék mindenbe beleavatkoznak, s még hagyományosabb szokásuk szerint agyonhallgatták szavainkat. Annyit azonban tudunk, hogy az az állapot, melyre akkor szót vesztegettünk, az intéző körök hallgatása folytán, súlyosan megbosszulta magát.

A feltűnő mértékben inficiált katonaság parancsnokságának kellett felhívni a város figyelmét a veszélyre!

Kellett ez nekünk?

A súlyos erkölcsi vétségek következtében a legénységnek tekintélyes része bizonytalan időre szolgálatképtelenné lett, s meg kellett érnünk azt, hogy a fertőző baj okait tisztességes házak falain belül kellett keresni, s fájdalom, meg is találni.

A világ legműveltebb s legegészségesebb városában is megtörténhetik az, hogy ily természetű bajok titkon lappanganak; de a bajok forrása ismeretes a rendőrség előtt s ez minden városban erélyesen gondoskodik arról, hogy terjedése meggátoltassék. Nálunk azonban a betegség forrása a tisztességes házaknál szolgáló eselédekben van. Sajnos, hogy eselédek az erkölcselenség lejtőjén már oly mélyre süllyedtek, hogy szemérmük többé már a nyílt utcai spektakulumoktól sem tartja őket vissza. Mint nem nyilvános személyek, természetesen, hogy közegészségügyi közeg felvigyázata alatt nem állanak s így betegségüket, mi életmódjuknak suffixuma, tit-

kon hordozzák, magukban s nem lehetetlen, hogy egyik másik házi foglalatosságuk közben tisztességes családokba is behurcolják.

Az intézkedés, mely ez ügyben történt — ha kissé késő is — jobb mintha épen semmi sem történt volna; rendőrségünk a kapuzárás után kóborló eselédekkel összefogdosta s ezeknek egy részét — a lefolyt héten tizenhatot — orvosrendőri vizsgálat után a gömörmegyei köz-kórházba szállíttatta. Ez intézkedés, a mily erélyes, ép oly helyes volt. Mindössze annyi kellemetlenség érte a gazdákat, hogy néhány napig eseléd nélkül maradtak, de egyuttal előre nem látható veszélytől is megszabadultak.

Más kérdés az, hogy jövőre az ily botránnyos állapot megállítására minő intézkedések történjenek? Mert nem remélhetjük biztosan, hogy eselédek e szegényletes példán okuljanak, sőt ellenkezőleg, az erkölcselenség posványába süllyedt nő-eselédek nem bírnak annyi nemes érzékkel, hogy bűnös üzemeiket elhagyják; arczpirulás nélkül fognak kórházba menni tizedik-szer is, kivált oly körülmények közt, a minők nálunk uralkodnak, mióta városunk lakossága egy vitézlő renddel is szaporodott, mely virtust csinál abból, hogy a eselédekkel rosz utra térítse.

Azt hisszük tehát, hogy a kóborló összeszorgosítása a bajon csak részben segíthet. A rendőrségnek sem lehet ez a szeme, a kijátszás egy vagy más okból megtörténhetik s akkor ismét csak ott vagyunk a hol a mádi izraelita.

Kellene tehát alkotni községi-szabályrendeletet, melynek értelmében az erkölcselenségen kapott eseléd első esetben szigoruan megbírságotassék, második esetben börtönnel szigorított fogságba vettessék, s harmadik esetben, mint erkölcsileg javíthatatlan, ha idegen a város területéről kitiltassék, ha helybeli: bizonyos ideig ne léphessen szolgálatba.

A kisznyiezer-szoknya veszedelme.

— História a mult századból. —

És lón, hogy a förtelmes kisznyiezer-szoknya felett elszaporodott vala Rimaszombat városában, elannyira, hogy az még a város legegységesebb polgárának Nemes, Nemzetes és Vitézlő Koós István urának is szemet szurt, s nem egy perpatvarkodó családi jelenetet okozott az ő szerelmes hitestársával, Patay Zsófi nagyaszonnyal. — A családi jelenetek lassanként átplántálódtak a nemes város gyülestermeibe is, a hol szörnyűséges vitatkozások után utóljára is szigoru sedriát ültek az engedetlen és makacs-kodó asszonyi nemzet felett, mely a talán Rácországból származó, magyart gyalázó, rut kisznyiezer viselése által immáron évek óta dacol a férfunak az asszonyember fölött Isten által nyilvánvalóképen adott hatalmával, hiabavalóvá teszi a férfiúi virtust, mely végképen elgyalázódnán Évának nyakas ivadékait megbabolázni öltözet tekintetében sem elégséges.

Lón ennélfogva a nemes tanács határozata, hogy a mely asszonyszemély még egyszer a kisznyiezer szoknya viselésén éretik első esetben 20, második esetben 50 dénárt fizet, harmadik esetben pediglen a közönséges szegyenpadra mindenek szeme elébe fog huzoztatni. — No csak ez kellett! Az asszonynépség összeröfönt. De már ezt nem engedjük! Patay Zsófi asszony vitte a szót: Nekem ugyan férjemuram nem parancsol, hogy milyen szoknyát hordjak! A többiek helyeslőleg rázugták: Ugy van! nem parancsol nekem se . . . de nekem se, s Isten tudná hányszor hangzott a nekem se!

— Most már csak azért is hordjuk, ha a tanácsos uraiméknak úgy tetszik, hát legyen coniaratio.

Az asszonyi kar rázendíté:

— Csak azért is! Legyen coniaratio!

És lón. Az egész város fenekestől felfordult. A kisznyiezer ügyét magáévé tette anya és leány, apa és fiu, s nagyobb átok nehezedett a városra, mint mikor — Isten ne vegye bűnül — a kutyafejű tatárok elpusztították. Történt mindez az Urnak 1706-ik esztendejében, a mikoron ő nagysága vitéz II. Rákóczy Ferencz zászlói alatt az erős kuruczok huzoztanak a nyulszívű labanczokkal. Az összeesküvés következtében már az első héten annyian és oly előkelő asszonyszemélyek kerültek volna a szegyenpadra, hogy a tanács capitulált, s más czélra-vezetőbb eszközről gondolkodott. Ah, egy classikus gondolat! Meghagyta a szabóknak, hogy kisznyiezer varrásá-

A szigorúság e tekintetben jogosult. A polgári életben elsőrangú kérdés a közegészségügy rendezése s e czélból a legszigorubb intézkedések minden helyesen gondolkozó ember részéről csak helyesléssel és elismeréssel találkozhatnak. Az erkölcsi bűnöknek egyik legszomorubb következménye a nevezhetetlen betegségeknek egész halmaza, a melyek ténkre teszik ifjuságunk életerejét, inficiálják fajunkat annyira, hogy ha eléggé éberek nem leszünk: utódaink kárhaztatva fognak rólunk megemlékezni.

Ha figyelembe vesszük az évenkénti sorozások eredményét, melyek szerint a hadköteles ifjuságnak alig néhány perzentje találtatik annyira egészségesnek, hogy a máskülömben nem tulságos katonai szolgálat fáradalmait kibírja, okvetlenül arra a gondolatra kell jönnünk, hogy a közegészségügy hanyatlásának okait kipuhatóljuk s e tekintetben megakadályozzuk minden olyan körülményt, mely a hanyatlás okául tekinthető.

Ime egy oknak már nyomában vagyunk s a legszigorubb eszközökkel kell azt megakadályoznunk. —s.

A rimabrézói templom restaurálása.

Rimabrézóról tudósítanak: A helybeli ódon templomunk freskói további felfedése s a műemlékek országos bizottsága kiküldöttjének vezetése alatt leendő rendbehozatala iránt érdeklődő mindazon tisztelt uraknak, kik e nyár folyamán egyházunkat személyes látogatásukkal szerencsétlítették, s általában megyénk hírlapolvásó közönségének e helyett bátorukodom tudomására juttatni, hogy reménykedésünk s törekvésünk ősi templomunk alapos megújítását s korunk igényeihez alkalmazottabb berendezését illetőleg — lassan bár, de mégis közeledik óhajtott megvalósulásához. — A „lassan“ jelzőt azért tartom szükségesnek hangoztatni, mert tekintve azon körülménytől, hogy a nevezetes czélra egyházhiveink körében azaz kizárólag „itthon“ évek óta pénzben és gabonában alig tudunk ezer ötszáz (1500) és néhány forintnyi alapot teremteni (holott a legegyszerűbb kivitelhez is legalább 7000 forintunknak kell lenni!) az országos bizottság mű-

ért mentől nagyobb summa pénzt, legkevesebb 100 dénárt követeljenek, ellenkezőképen a rása sebruk, sőt még a fajlandis szoknyát is lehető módon olesón készítsék el. — A tanácsos uraimék azt vették észre, hogy ezt meg a saját zsebek bánja meg.

— Lánchordtát! ez már mégis sok! — tört ki Koós István uramból az indulatosság, s nagyobb nyomtérkedveért oldalba lökte mellette haladó uraöcsését, Gáspárt, a ki a tekintetes és nemes kishonti districtus vicenotáriusa vala, — mit mondasz hozzá öcsém!!

— Sok.

— Pedig a te Ágnes menyasszonyod is ugyan begyeesen esufondároskodik a kisznyiezerbe.

— Mondtam már neki.

— Falra hányt borsó. Én nem venném el.

— Meggondolom bátyám. Sok igazán sok.

Gáspár teins ur estve találkozott Ágnessel, a ki a nemes Percz familiának vala ékes rózsaszála. — Gáspár egyenesen neki rontott:

— Ágnes! ne trucezolj velem!

— Hahaha! hogy parancsolgat a lelkem. Nem oda Buda!

A vicenotáriust elfutotta a vér.

— Igenis oda Buda! Én megmutatom, hogy oda Buda! Tudja meg leányasszonyom.

— Mit tudjak meg?

— Hogy kegyed egy hónapnál tovább nem jár kisznyiezerbe, vagy pedig nem lesz a feleségem — s evvel elrohant.

Az ékes ábrázatu és hajlékony természetű Ágnes pedig azt mondta rá:

— Ejha! Szeretném látni!

Még ugyanabban, ugymint julius hónapban, annak 21-ik napján érkezett a városba a kegyelmes fejedelem ordináriusa Nemes, Nemzetes és Vitézlő Sipos János uram, hogy ő nagysága parancsolatjából a nemes kishonti districtus rendivel egyetértőleg minden eladandó jószágra és mivekre nézvést közönséges limitatiót tegyen. — Jelen valának Sipos uramon kívül ifj. Kubinyi Adám helyettes alispán, Koós Gáspár felesküdtő aljegyző, Miklovicz György táblabíró, ezeken felül Koós István, Kubinyi György, Geog István, Szabadszállási István, Pálfalussi István assessor urak.*)

*) L. Magyar Történelmi Tár. II. évf. VI. köt. Pest, 1872. 250 lap.

T Á R C Z A.**Kint ülök. . . .**

Kint ülök az őszi verőfényen,
Nézem nézem a futó felhőket.
Messze mennek, szemem be sem éri,
Gondolatom követi csak őket.

Sír a szellő, sír az őszi szellő,
Bánatosan zúgja be a tájat,
Nincsen ott fény, dalos erdő, benne
Enyhe fészke a dalos madárnak.

Ahol egykor ábrándozva jártam
Vissza vissza nézek a romokra,
Romjaira a kihalt ligetnek,
Oda van már zöld levele, bokra.

Visszanézek, valami mély bánat
Lelkemet úgy átöleli, benne
Bús emlékek eltemetve, mintha
Egy világnak temetője lenne.

Hol virágot téptem, a tavasznak
Fénye, dala biztatva marasztott
Pusztá, kopár, szomorun merengve
Hallgatom a zizegő harasztot.

Úttalan út lesz a bérczi ösvény,
Sárga haraszt puha takarója,
Ha virúlt, az árva nefelejtset
Fa levele betemeti, szórja. —

De minek is, minek itt az élet,
Koszoru a halott homlokára?
Minek a fény, minek azt a nagy sirt
Beragyogni halavány sugára.

Az enyészet maradjon enyészet,
Romja pusztá a kihalt szigetnek,
Sárga hanton feltámad az élet,
Szébb virága lesz a kikeletnek.

Borsody Béla.

építész is — kinek jelelője s közvetlen utasítása nélkül mit sem lehet kezdenünk a templom falain levő képekkel — csak nagy nehezen jutott el hozzánk. Möller István műépítész ur ugyanis múlt hó 27-ki levelében a következőket írja: „Rég, rég volt szándékom tiszteletes urat Rimabrézón felkeresni, hogy kiküldésnek, a templom restaurálását illetőleg megfellelhessek; ámde másként intézte a sors! Midőn már befejeztem itteni működésemet, egy póthittel ellátott pótrendeletet kaptam, a mely szerint ha rám egyszer megkezdett a zsámbéki hírneves templom fenntartási munkálata, az az idén fejeztessék is be. Ennek az lett a következménye, hogy a még augusztus hónap kintüött jövetelem Rimabrézóra mind e mai napig elmaradt, sőt még — sajnálatomra — néhány hétre ez után is el fog maradni, mindaddig, míg a leg-sürgősebb teendőmet az építkezés befejezése után el nem intéztem. Azonban igyekezni fogok teendőmmel, annál is inkább, mert a rimabrézói megbízatást is sürgősnek tekintem, és az erre vonatkozó beadványokat még ez év folyamán szándékom betérjeszteni. Tehát „lassan“ bár, de haladunk! — S ez nekünk egyelőre elég. Majd csak a czelőhöz is jutunk isten segédelmével!

Múlt pénteken azaz f. hó 7-én templomunkban véletlenül egy újabb felfedezést tettünk. Malatinszky Frigyes egyházfelügyelő urnak ugyanis a templom sorsa felől való tőprengésünk legközelebbi alkalmával elmondta, hogy az oltár jobboldalán levő támláspadra nézve olyan forma észrevétele van mintha súlyedne, környékét lábbal dobogatva a talaj tompán döng, sőt midőn a pad alatti széles, lapos kövek közeit botommal próbálgattam, egy helyütt botom majdnem egészen be volt mélyíthető. Előadásom valósága felől személyesen meggyőződve, a talajnak néhány alapkövét azonnal felemelttük, s a köveket lefogó tényérnyi vastag malter réteg alatti igen porbányós homoknemű könnyű földbe nagy gonddal kutatva egy ölnyi hosszúságban s majdnem ugyanoly mélyre ásattunk, mindaddig míg koporsó és hulla maradványokra sikerült akadnunk. Ugy a koporsóból mint a hullákból csak igen keveset sikerült a felszínre hoznunk és pedig nem annyira az elporladottság oka miatt, mint inkább azért, hogy a templom keleti oldalán a faltól mint egy két ölnyi távolban terebél yeskedő vén kórtefa négy oldalgyökereivel ugyszólván teljesen felemelttette nemcsak a koporsók fáját, hanem az elfetemetek esontjait is. Egy férfi hullájának csak a homlokesontja maradt meg s némi esekély részek a medenceze kulcs-esontokból, (legalább ennek látszanak a laikus szemek előtt!) Ezen részek is valamint a koporsónak számos már már porladásnak indult vas szöge mind a kórtefa gyökerek hajszál csápjaival, mint megannyi polipkarral volt keresztül-kasul fonva. Meglehető állapotban volt felhozható egy — ugy vélem — női holttest koponya s arcesontja, mely a földben sűrűn talált több kilo nagyságu malter darabok által védve, az éhes gyökerek fogyasztó falánkságától, mentve lón. Ezen koponyacsont magassága 15 cm., szélessége ugyanannyi, bal fülüregtől felfelé a kis agyeesontot 12 cm. hosszban metsző 4 1/2 emnyi közép magasságu bevágással, mely hogy kard vagy szekereze által okozott-e egykoron, határozák meg majd a szakértők! E koponyánál megtalálták az alkapesot is, melynek egyik széle kissé korhadt ugyan, de a másik szélétől 6 emnyi belső átmérőt mutat, 12 fog nőtt benne, melyekből 3 metsző fog hiányzik 3+3 zápfog, 1+1 szemfog, 1 metsző fog teljesen ép állapotban van. A szemüreges szélessége 3 1/2, magassága 3 1/2 cm. Függetlenül mintegy a földbe szórva találtunk 3 drb hosszúságú esontot is, valószínűleg lábsipesontot 29, 28, 26 cm. hosszúságu, felső részén 4—4 cm vastagságu, s egy majdnem teljesen ép állapotú cipő talpat, melynek hossza 26 cm., talp középszélessége 10, s sarkszélessége pedig 7 cm. Ugyszintén kiemeltünk némi zsinórtzat maradványokat selyemből, valamint selyem rojtoszatot is, mindezen maradványokat elhelyeztük a zárral eseküdő sekrestyébe, mely fülke a jövőben netán még érdekesebb s nevezetesebb felfedezendő

A kisznyiczter szoknyának már neve említésekor is hatalmas ökölesapások rengették meg az asztalt, később pedig — az ordinárius nagy multságára — egészen kijöttek sodrúkból limitáló uraimék.

— Hallatlan injuria! — kiabálák, készek lettek volna öszszegyűjtve máglvára rakni a kisznyiczter, ha némineműképen nem tartanak vala az asszonyembereknek mérges nyelvű nemzetiségétől. Nagy zajongás közepette állott fel a viczenótárius, s azon esudálatramáltó indítványt tette, hogy a szabómesterek ezental egy kisznyiczter szoknyát 36 denárért, egy rása szoknyát 48, egy sebruk szoknyát 50 és egy fajlandis szoknyát 90 denárért készítsenek el. Az urabátyja Koós István akart ez indítványt ellen legelőször vetni az urnába, hogy midőn álmétkodását fejezi ki a fajlandisnak, a mi ugyan valamennyi közt legzemrevalóbb szoknya, illetén felmagasztaltatásán, egyttal a förtelmes kisznyiczter olesó elkészítésével annak még bomlaltabb elterjedését napnál fényesebben illusztrálá — de valamit sugott fülébe az öcsese, a mi gondolkozóba ejtette:

— Hm, hm. Mondasz valamit ösem!
Az érthetetlen indítvány végzésbe ment; s gyorsan elterjedt az egész városban. Az asszonyok először mosolyogtak, azután nevettek, végül kacagtak, olyan szeretetreméltó gerlekacagással. Hanem ez a kacagás nem sokáig tartott, Zsófi nagyszony hiusága felébredett, s büszkén vetette el a szót:

— En ugyan nem hordok 36 denáros ruhát!
— De biz én sem, . . . de még én sem! — kiabálták utána az asszonyemberek. A kisznyiczterek sutba kerültek, helyettük az ékes fajlandis simult a nők keeses idomaihoz.

Egy hét mulva — mely idő kölesönös haragba telt el — találkozott az utczán Koós Gáspár Agnessel. Szembe jött vele, szép ujdontatj fajlandis szoknyában, Tétették, mintha nem látnák egymást, de egyik sem állhatta meg, hogy vissza ne nézzen. Szemeik találkoztak.

— Agnes!
— Gáspár!
— A következő pillanatban már egymás nyakába estek.
— Ugy-e, hogy levetetted a kisznyicztert?
— Ie, mert szeretlek.

A viczenótárius pedig elfordulva mormoló: Asszony! hiuság a te neved!
S. Szabó József.

leté helyeül szolgál. — Leleteinkről e becses lapok hasábjain jövődöre is kimerítő és hű közleményeket helyezve kilátásba kiváló tisztelettel maradtam a tekintetes Szerkesztőség alázatos szolgálja.
Liszky János ev. lelkész.

A gömörvármegyei közgazg. bizottság félévi jelentése az 1889. év első felére.

V. A királyi ügyész jelentései nyomán.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati kir. központi fogház épületének biztonsága és tisztasága kifogás alá nem eshetett; — a fegyelem rendes, — az élelmezés szabályszerű, — az egészségi állapot kielégítő volt, elítéltek közül 3 gümőkórban elhalt.

A fogházi őrszemélyzet létszámában azon változás történt, hogy Kisfaludi András fogházor segéd hivatal-szolgáinak nevezetvén ki, Nagyroézére helyeztetett át, — helyére pedig Miskolczról Szabó József fogházor lett áthelyezve.

A fogházi kápolna ápril hó 23-án ünnepélyesen felszenteltetett; a kápolna szerelvényeinek értéke 363 forint és legnagyobb részben a róm. kath. oltár-egylet és Rimaszombati város lelkes hölgyeinek adománya.

Megkezdett az elemi tanítás; mint tanító, 100 forint tiszteletdíj mellett Dörner János r. kat. segéd-lelkész működik.

Rabélelmezés czimen kiadott . . . 3563 frt 18 1/2 krajczár.
Rabtartási költségterítmeny bevetetett . . . 715 frt 96 krajczár.
Rabmunka-keresmeny . . . 41 frt 50 krajczár.

Ingyen rabnapszám felhasználattott:
házi munkára: 8000,
bírószágnál: 2510,
kosárkötésnél: 4074, összesen: 15384 rabnapszám.
Rablétszám átvétetett vizsgálat alatt . . . 22 fi, 2 nő,
ezek száma szaporodott . . . 32 fi, 6 nővel,
vizsgálat alatt volt . . . 54 fi, 8 nő,
fogyott ellenben . . . 39 fi, 5 nővel,
tehát vizsgálat alatt maradt a 2-ik félév terhére . . . 15 fi, 3 nő,
elítelt pedig átvétetett . . . 182 fi, 21 nő,
ezek száma szaporodott a félév folyamán . . . 205 fi, 44 nővel,
fogházban volt összesen . . . 387 fi, 65 nő,
ezek száma pedig fogyott a félév alatt . . . 249 fi, 46 nővel,
fogházban maradt a 2-ik félév terhére . . . 138 fi, 19 nő.

A rozsnói kir. járásbírószágnál:

A múlt évről átvett 9 fi, 1 nő, szaporodott a félév folytán 126 fi, 38 nővel, — fogyott ellenben 111 fi, 33 nővel, maradt a létszám a következő félévre 15 fi és 5 nő; ezek közül vizsgálat alatt 4 fi, 1 nő. Rabélelmezésre kiadott 148 frt 27 kr., — megtérült 47 frt 02 krajczár, követelésben maradt 101 frt 25 kr.

A nagyroézei kir. járásbírószágnál:

A múlt évről átvett 4 fi, szaporodott a félév folyamán 39 fi, 7 nővel, — fogyott ellenben 40 fi, 5 nővel; maradt a rablétszám a következő félévre 3 fi és 2 nő, ezek közül vizsgálat alatt 1 fi, 1 nő. Rabélelmezésre kiadott 85 frt 39 kr., — térítmeny bevetetett 29 frt 66 kr., tartozásban maradt 55 frt 73 kr.

A tornallyai kir. járásbírószágnál:

A múlt évről átvett rablétszám 4 fi, 1 nő, a félév folyamán szaporodott 54 fi, 5 nővel, — fogyott 56 fi, 6 nővel; a következő félév terhére maradt 2 fi elítelt. Rabélelmezésre kiadott 21 frt 34 kr., térítmeny bevetetett 26 frt 40 kr., az előző félévi tartozás törlesztésére szolgál 5 frt 06 kr.

A rimaszécsi kir. járásbírószágnál:

A múlt évről átvett rablétszám 2 fi, szaporodott 107 fi, 9 nővel; fogyott 105 fi, 9 nővel, maradt vizsgálat alatt 4 fi. — Rabélelmezésre kiadott 88 frt 56 kr.; térítmeny bevetetett 56 frt 54 kr., maradt az állam által fedezendőnek 32 frt 02 kr.

VI. Tiszti ügyész havi jelentései nyomán.

A tiszti ügyész intézését igénylő ügy — a letűnt félév folyamán alatt csak kettő fordult elő: Szilice községségi bábája ellen, — és a rimaszombati járás fő- és alszolgabírója ellen, a megyei központi árvaszék panasza folytán, kötelességmulasztás miatt. Mindkét ügyben a tiszti ügyészi vélemény megadott.

Az adó- és illetékhátralékok miatt ingatlanok ellen vezetni rendelt végrehajtási ügyeket illetőleg, a számszerű eredmény a következő tételben lett kimutatva:

Végrehajtásnak bíróság elrendelése kéretett . . . 102 esetben.
Végrehajtás bíróság elrendeltetett . . . 99 esetben.
Végrehajtás bekebelezéssel fogatosított . . . 178 esetben.
Végrehajtási árverés kéretett . . . 65 esetben.
Végrehajtási árverés elrendeltetett . . . 81 esetben.
Végrehajtási árverés fogatosított . . . 35 esetben.
Eljárás végleg beszüntetés által . . . 103 esetben.

Levelezés.

Beretke, 1889. okt. 7.

Tekintetes Szerkesztő ur! A vallásos buzgóságnak és áldozatkésztségnek egy olyan nyilvánulásáról van szerencsém becses lapjának olvasóit értesíteni, mely a mai önző s anyagias világban majdnem páratlan. Engedje azért meg tek. Szerkesztő ur, hogy arról, mint nem közönségségi dologról kissé részletesen beszéljek s azt a hír trombitáján nyilvánosságra hozzam.

A beretkei ev. ref. egyháznak, általában az egész községségi lakóinak felekezeti különbség nélkül szép lélekemelő ünnepe volt az 1889. október 6-ika. Ezt az örömfünnepet özv. Fialka Józsefné szül. Beretky Emilia ő nagysága, a történeti nevezetességi Beretky család utolsó ivadéka szerzte az által, hogy az egyházi hívek előleges értesítése nélkül két nagyszerű, díszes, 1000 forintba kerülő harangot készíttetett saját költségén a ref. egyház részére s azt ugyancsak a hívek hozzájárulása nélkül fel is huzatta.

Ennek felszentelése s használatba vétele egyszerű de szívbeható ünnepélyességgel október 6-án ment végbe.

Néhány nappal azelőtt a csendes község lakóit nagy esengés-bongás razta fel megsokozott egyhanguságából. Szokatlan erős esengőzés esalta ki az utcázára az otthon levőket s mindenki arra fordult a merről a hang jött. Érdekes látvány tárult elébök, a derékszög alatt faluba kanyarodó uton egyszerre hat felesengőzött s felbokréta-zott ökröktől vontatott szekér bukkant be, mely felett magasan nyult fel a két harang élénk nemzeti szívre festett új szerkezetű koronája. Tömegestől tódult a nép a szekérhez, mely után egynehány szomszédfalusi bámuló is ballagott. Teljes esodálkozás fogta el őket, midőn közvetlen közlőrl szemlélhették a remek kivitelű harangokat, melyek Pozdek s utódai haranggyárában Budapesten öntettek. Legyen elismerésünk kifejezve a gyáros iránt e helyén is, a felülmulhatlan készítményért. A feldíszített ökrök méltóságjeljes lassúsággal haladtak egyenesen urnő-jök udvarába, büszkén, mintha ők is tudták volna, hogy nem közönségségi terhet vontatnak.

Ide aztán valóságos bucsujárás volt, nemcsak helybeliek, hanem a szomszéd falukból is sokan siettek, hogy megláthassák; mert gyorsan terjedt el a megérkezés híre a vidéken. A ki látta, nem tudta kibeszélni, mit látott; s ezért is sietett mindenki, hogy saját szemével győződjék meg, a mit az atyafia kibeszélni nem volt képes. A gyarost — a ki jelen volt — elhalmozták dicséretekkel, zaklatták mindenféle kérdésekkel, hogyan tudta olyan szépen kiczifrázni! Különösen magasztalták saját találmányu proporeziós koronájáért El is mondták rá nagy büszkeséggel: ennek párja nincs hét vármegyében sem. Más nagyobb községek lakói irigységtől eltelve mondogatták, hogy Beretkénél szerencsésebb falu nincs.

Nem lesz érdektelen, ha ezen sok által és sok oldalról megbámulott két jószágot részletesen leírom. A nagyobbik harang tiszta ércsúlylya 470 kgr. melyhez ha az öntött vas koronát s fűtő hozzá vesszük, kiadja a hét méter másztát; legnagyobb átmérője 98 centiméter. Három szép dombor művű, párhuzamos gyűrűkben haladó, virágok, eserlevél szőlőfürt, buzakalász, s szárnyas angyalokból kombinált koszoru között két felirat és egy symbolum van foglalva. A felirata ez: Szeretetet, békét egyetértést hirdessen minden hangom! Alább „Isten dicsőségére, boldogult férjem emlékére öntette özv. Fialka Józsefné szül. Beretky Emilia 1889-ik esztendőben“. A kisebbik harang a nagyobbával egyenlő kivitelű koszoru közt e felirattal viseli: „Az Urnak szeméi vagynak az igazokosok s az ő füléi azoknak könyörgésén. Pé. III. 12. Ennek ércsúlylya 255 kgr. átmérője 78 centiméter. Bruttó súlya kitesz 4 1/2 métermásztát.

Leírhatlan az az öröm, melylyel a falunak apraja s nagyja a hegyen épült templomhoz felkísérte. Ugyancsak hat ökror felesengőzve s bokréta-zva volt a szekér elébe fogva. Az éltebbek valósággal sirtak örömlükben, hiszen ők ily meglepetésre nem számítottak.

A Pestről jött szakértők valamennyiük nagy bámulatára nem képzelt könnyedséggel s gyorsasággal huzták fel helyére. Egy pár óra mulva a próba-harangozás is megtörtént. Azok, kik a mezei-munka miatt a határban voltak, — térdre borulva fogadták azoknak kellemes harmóniába összefolyó hangjait.

E harangoknak ünnepélyes használatba vétele okt. 6-án ment végbe, melyre a szomszéd községekből is nagy számmal sereglettek egybe, hogy a tágas templom nem volt képes a megjelenteket befogadni. A szertartást gyülekezeti ének nyitotta meg, mely után Nagy Pál esperes az ur-astalához lépett s vissza emlékezte a Beretky-család ősidőktől gyakorolt hagyományos buzgóságára s áldozatkésztségére, a melynek köszönheti a ref. egyház önálló létezését, — szívrehatólag fejtegette a mai nap örömet s s lelkesen buzdította a híveket is tőlük tisztelet áldozatkészsegre, vallásos buzgóságra. Ezen beszédet követő szentelő imája után Batta György berzétei lelkész lépett a szószékre, ki az uri család meghívására jelent meg ez örömfünnepben, — s tartalmas, a figyelmet mindvégig lebilincselő beszédet tartott a harangok keltekezéséről s annak jelentőségéről a mai korban. Megtudtuk ebből, hogy a harangok csak a 4-ik században kezdtek használatba jönni, a keresztényeknél s az első harangot Paulinus nolia püspök öntötte a 4-ik század vége felé. Tanulmányosan fejtegette továbbá annak jelentőségét a mai korban s végül megemlékezve az adományozó uri nő ajándékaról, mely már a szép Sajó völgyét betölti hangjával, hitbuzgóságra, igaz vallásosságra buzdította a híveket, a mely az embernek legfőbb ékessége, a jó s bal-sorban leghathatósb vigasza.

Valóságos kálvinista búcsú volt e nap, mert nines a községben család, melynek vendége nem lett volna. Az örömtől tuláradó szív alig ismert határt a vendégszeretben, engedvén az irás ama szavainak: örüljetek az örülőkkel. — Kiváló tisztelettel.

Mészáros József ev. ref. lelkész.

Garamvidék, okt. hó 15-én.

A gömörvármegyei általános tanító-egyletnek nagyroézei járásköre f. hó 10-én Pohorellavagygyárban tartotta őszi gyűlését. A Garam- és Murányvölgy tanítói szép számmal jöttek össze, de melegen érdeklődött a vidék közönsége is, mely tömeges megjelenésével bebizonyította azt, hogy rokonszenvez a tanítósággal s a tanügynek lelkes pártfogója. Ritka örömet szerzett a hölgyek becses megjelenése, kik mindvégig legnagyobb figyelemmel hallgatták a tanácskozmányt. Lukovits Ilona, Grasszély Mariska Igló-ról, Heyrowsky Ilona, Noge Anna, Bahéry Irén, Noge Ilona kisasszonyok, az urak közül: Dr. Kalebrenner Hugó, Lukovits Gábor, Schmer János, Suha Bertalan, Antóny János, mind kedves vendégei voltak a gyűlésnek.

Értl Heribert körelnök szép s tartalmas beszéddel nyitotta meg a gyűlést, hangsúlyozva a testületi egyetértés s a tanítói közszellem ápolását, fejlesztését. A haza mindenek előtt! E magasztos gondolat legyen a tanítók egyesülésének központja: ez legyen buzdítójuk nemes törekvéseikben. Ne feledjék soha, hogy Magyarország tanítói s mint ilyeneknek kötelességeik is vannak. Egyesüljenek e nagy eszme átgondolásában, akkor a sok külön-felenség: felekezetiiség, nemzetiség stb. a legszebb harmóniában olvad össze. — Ezt követte a mult körgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, hitelesítése és a járásban időközben előfordult változások bejelentése.

A felolvasások sorát Szabó Ilona k. a. nyitotta meg a Fröbel-féle foglalkozásról a népiskolában; utána érkezett

Mánosz József a kör jegyzője. Mindkét felolvasás igen tanulságos volt és sok élvezetet nyújtott nemcsak a tanítóknak, hanem a jelen volt vendégeknek is. Póltz József ismertette Gyertyánffy-Kiss-Radó „ABC“-jét, mi élénk vitát idézett elő.

Több folyó ügy elintézése, indítványok előterjesztése után határozott, hogy a kör jövő gyűlését Vashegyen fogja megtartani.

Gyűlés után elnök tudatta a jelenlévőkkel, hogy Schmer János ur, Coburg hercegi vasgyári pénztáros valamennyit igen szívesen látja asztalánál s örömmel veszi, ha meghívását elfogadják. A vendégszeretethez ezen páratlan nyílvanulása kellemes hatást tett mindkire. Schmer ur, derék neje és kedves leánya a legnagyobb szíveséggel, előzékenységgel halmozták el vendégeiket s látni lehetett, mennyire örülnek, hogy a nép napszámait házuknál fogadhatják. Az ebéd alatt a jó kedv folyton emelkedett s felköszöntőkben sem volt hiány. Halasi Gyula a házi ur és házi asszony egészségeért, Ertl Heribert pedig kedves leányukért tirtette poharát; Bahéry József a család távollevő tagjait, Szabó Ilona kisasszony a kör elnökét, Mánosz József a vasgyári tisztviselőséget köszöntötte fel. Ebéd után táncmulatság következett, mely késő estig tartott. A fiatalság jó cigányzene mellett kitünően mulatott, s mind ezt a szíves, vendégszeretetről jól ismert Schmer János urnak köszönhetette. A lelkes tanügybarát s kedves családja fogadja e helyen is a tanítók nagy elismerését, hálás köszönetét. Eljen még soká!

Egy jelen volt.

Szemle.

Fájó szívvel tekintetem fel a hét valamelyik napján Gömörmegye nemes székházára, mert a hogy fülemben esendült első hangja a jó pelsőci ősi megyeharangnak, olyanformán tetszett, mintha egy ezer esztendő intémenyünknek lélekharangját hallanám.

Az egész világ egyetlen jelszóval van tele: állami adminisztráció. Az emberek ezt a fogalmat a legtestetesebb formákban képzelik el: a levegőben szolgabírói pálczák és polgármesteri kulcsok röpködnek finom kötésű penzió-könyvecsékkel garnirozva; a mai ökörbírókat körbírói jogar kecségteti, a hivatalos lap minden nap 18 hasáb kinevezést hoz, s elvégre a magyar polgár megszűnik a magyar szent koronának tagja lenni, mert mindenki csak hivatalnok lesz. Az avancement-ok sűrűk, általánosak lesznek s mint a közös hadseregben szabólegény 40 esztendő korában népfelkelő puskaművéssé léptetik elő, ugy a megyei árvaszéki előadó telektörvényeséki referenssé lesz.

És az emberek azt hiszik, hogy ezzel meg van az állami adminisztráció, ergó meg van mentve a haza.

Pedig hát illuzió ez az egész. Mert az adminisztráció nem egyéb mint a törvények érvényesítése. Ha rossz törvényt kell végrehajtani: az adminisztráció nem lehet jó. S ha az újabb idők törvényhozási munkálkodását megfigyeljük, csak azt találjuk, hogy annak egyáltalán nem az volt feladata, hogy a magyar nemzeti állam épületét felépítse.

Mik a mi törvényeink? Ajtók, melyeken kibújni lehet.

Tessék falakat építeni, ha magyar nemzeti állam-épületet akarunk, s akkor az autonómikus megyerendszer mellett is tökéletes lesz az adminisztráció.

* * *

Különbén a tisztujítás már is „előre veti árnyékát.“ Azaz hogy még eddig nem árnyékát, csak fényét látjuk. Új csillagok tűnedeznek elő a láthatáron, körülözlölve a nagybácsik, apások és sógorok naprendszerétől, és hulló csillagok kezdenek eltűnni a sanyaru nyugdíj fekete éjszakájában. Vannak holdak, melyek a főszámvevői állás körül keringenek; álló csillagok is lesznek bizonynyal, melyek helyeiket nem változtatják, s talán bolygók is, melyek vargabetűt esinálnak a megyei élet elevenségtől újra nyüzsgöni kezdő égboltozatán.

Megjelenik Mars is a küzdör porondján; vértezett mellét merészen tartja a pánszláv nyilak elé, s ime ő a rettenthetetlen, a „Ritter ohne Furcht und Tadel“ — ugy hallatszik hogy esutorássá lesz, bár érkezése a fazekasoknak lett bejelentve.

És a tisztujításra ráadásul loyális diszt öltünk majd. A megyeház fekete sasát kitoldjuk még egy fejjel, s a ezimer bástyáját kaszárnyává alakítjuk át. Indulónak nem azt huzatjuk majd, hogy „az alispán kalapomhoz rózsát tett,“ hanem a „Gott erhaltet,“ így tanítja ezt a monori kátét.

... Vagy talán alkalmoszerűbb volna valamely gyászinduló hangjai mellett körülállani — ha csakugyan utolsó választás lesz ez — a választási urnát és szomoruan lecsüggesztett fővel nézni — „a sirt hol nemzet súlyel.“ Szombati.

Helybeli hírek.

Az Orsolyanapi országos vásár a jövő héten, 21. és 22-én, azaz hétfőn és kedden lesz városunkban.

Jótekonyság Kalla Mihály derék építészünk a helybeli főgymnasiunai tanári nyugalomdíjintézet számára 10 firtot volt szíves ajándékozni. Fogadja nemeslelkűségéért az intézet forró háláját!

Közigazgatási bizottságunk f. hó 14-ikén azaz hétfőn főispánunk elnöklété alatt gyűlést tartott az összes tagok jelenlétében.

Kellemetlen ügy. Városunk polgárságát a lefolyt napokban kellemetlen ügy foglalkoztatta. Egyik kiváló polgártársunk, ki állásánál fogva is előkelő helyet foglal el társadalmunkban, szombaton este társaságot hívott kertjébe peccenyésítésre. Mikor javában ropogott a tűz, a kert hátulsó ajtaján kopogtatás hallik, s azt, azon hitben, hogy új vendég érkezik felnyitják, de a várt vendég helyett, mindnyájuk meglepetésére egy hat tagból álló

katonai őrzőjárat lép be a katonai paranesnokságnak azon meghagyásával, hogy a peccenyé sütésre készített szabad-tűzet oltásá el. A házigazda az őrzőjárat felszólításának eleget tenni nem lévén hajlandó, a rendőrség feje — ki a meghívott vendégek között volt — vállalt garantiát arra nézve, hogy a szabad-tűzből semmi veszély nem származhatik. A dolog megértésére szükséges megjegyeznünk, hogy a helyben állomásozó tűzértegek löszerraktára a szóban forgó kert közelében van s a katonai hatóságot az esetleleges veszély meggátálása készteté a jelzett intézkedés megtételére. A dolog jogi oldala azon sarkallik, hogy az őrzőjárat egy minden oldalról körülzárt magán tulajdonba hatolt be s így nem tudhatni minő körülmény ösztönzé a katonai őrzőjáratot oly intézkedések megtételére, a melyekre a polgári hatóságnak is csak indokolt esetekben van joga.

A Losonczon felállítandó felsőbb polgári leányiskola ügyében Budapestre rándult küldöttség szíves fogadtatásban részesült Csáky Albin gr. közoktatásügyi miniszternél, a ki a küldöttségnek adott válaszában kiemelte, hogy a növelés előmozdítását országos feladatnak tartja, s Losonc város elhatározását, mely szerint kebelében egyszersmind nemzetiségünk gyarapodására is kiható polgári leányiskolát létesítsen, pártolásra méltónak ösmeri el. — Hát Rimaszombatban hallgat a leányiskola ügyében kiküldött bizottság, vagy épen az utolsó perczben lát hozzá a munkához, mikor már körmére ég a dolog? Vélekedésünk szerint, hogy az 1890. szeptember első napján megnyitandó városi felsőbb leányiskola nyílhasson meg, arra nézve sok előzetes munkálkodás szükséges. Illetékes egyénektől tudjuk, hogy ez az ügy most nem részesül városunkban olyan méltatásban, a melyet megérdemelne. Pedig mind a három felekezeti leány iskola felsőbb osztályaiban meglehetősen számmal vannak olyan leánykák, a kiket szüleik az elemi iskola elvégzetése után kissé magasabb képzésben is szeretnének részesíteni a Fábry János intézetének tudomás szerint egy év mulva mindenesetre megtörténendő felosztása után!

Klappantyú. Lapunk egy barátja a következő sorokat küldte be: Volt egyszer, hol nem volt, az utczán egy nagy folt; ezt mindenki tudja, kit arra visz utja. Történt minapában — jános utczában, — hogy a járdá mellett tatarozni kellett egy rossz régi hidat, „míróli sokat irtak újságírók nyomba a „G.-K.“-ba. Hidat tataroztak, de sok követ hoztak, s így most a felesleg — ül a járdán veszteg. Igaz, most nincs ott lik, de azért megbotlik a mikoron ott jár a csutorás pógár.

Tűz. Folyó hétként első napjára azaz hétfőre virradóra a Samarjai János pusztáján egy kazal löhere gyuladt meg. A veszedelmet valószínűleg rosszakaratu ember gyújtása okozta. A helyszínére kivonultak derék tűzoltóink is, és a mennyire lehetett, igyekeztek a tüzet elfojtani. Bizony egész alkonyatig volt dolguk. A kár mintegy 8—9 száz firta tehető.

Ellenőrző szemlélet volt a napokban városunkban, melyre számosan jelentek meg a tartalékos katonák közül. Voltak azonban olyanok is, a kik „távollétükkel tündököltek,“ természetesen ezek elmaradásukért, ha azt alapos okokkal igazolni nem tudják megkapják érte a jutalmukat, a minek katonai műnyelven stróf a neve.

Vármegyei újdonságok.

Ő kir. fensége Fülöp szász-coburg-góthai hercege gyermekei: Lipót hg és Dóra hgkisasszony e hó 14-én délután 2 óraker utaztak el Pohorelláról.

Esküvő. Banik György tiszolci városi erdősz f. hó 12-én vezette oltárhoz Lójko Olga, a városunkban is ismert kisasszonyt. — Áldás frigyökre.

A jánosii apátság temploma, mely az Árpád-kori építészeti emlékek között egyik legérdekesebb s melynek belseje boldogult emlékü Rómer Flóris buzgósa a folytán közadakozásból restauráltatott, újabb hírek szerint nemsokára teljesen ki fog építtetni. Az elhunyt apát végrendeletének végrehajtója értesítette a feledí rom. kath. egyház plebánusát arról, hogy a végrendelet értelmében a következő kiegyenlítésén felül levő összeg a mi nehány ezer forintra rug, a templom tornyának felépítésére lesz fordítható; egyuttal elküldötte a templom számára hagyományozott igen díszes egyházi ruhákat is. Így az érdekes Árpád-kori emlék nemsokára teljes díszben fog pompázni.

Alapítvány. A derék Latinák testvérek nemes áldozatkészségöknek ismét fényes bizonyosságát adták. Nevezetesen újabban a szírki és rákosi ág. ev. egyházakban öt-ötszáz forintnyi alapítványt tettek az ott működő tanító képzésének pótlására. — Ne mondja tehát senki, hogy a mai korban kihalt a nemes érzék, enyészik a humanitás, mikor Rök Szilárdok, Kún Kocsárdok, Szentandrásnyak, Semsey Andorok stb. nemes tetteivel s követőivel találkoznak.

Albert János, egy hanvai polgár fia, iskolánk egykori jeles növendéke, kiről a nyáron emlékeztünk meg, pályadíjat nyert szép dolgozatát, mely a gömöri tájszólást kimerítő tudományossággal tárgyalja, most közli a m. t. akadémia nyelvtudományi bizottságának megbízásából Szarvas Gábor szerkesztése alatt megjelenő „Magyar Nyelvőr“ című elterjedt tudományos folyóiratban. Bezzeg örülhet az egyszerű apa, hogy derék fia ily szépen halad előre nemes pályáján, kivált ha tudná, hogy mai időben a középiskola elvégzése után az egyetemre felmenő ifjak egyrésze elzúllik vagy évek hosszu során sem képes letenni szakjából a vizsgálatot.

A nyustyai papválasztáshoz. A kishonti ág. ev. esperességi elnökség által, a kerületi gyűlés hozta határozata következtében — Liszkay János rimabrézói ev. lelkész és Solcz Miksa klenőci ev. egyházi felügyelőből álló küldöttség jelent meg folyó hó 11-én Nyústyán, a szavazatok összeírásának megtétele végett. Az egyházbeliek, különösen az asszonyok — eleintén nagy tüntetéssel fogadták, csak midőn a küldöttség azon kijelentéssel élt, hogy esetleges kifogásaik meg lesznek hallgatva és jegyzőkönyvébe véve, — csilapodtak a szenvedélyek s kezdődött a jegyzőkönyvfelvétel, melyet azonban, midőn elkészült, egyetlen egyházi tag sem irta alá. A Kriszán-pártiak már plakátos proklamációkhoz is folyamodnak, legközelebb egy szemtelen modorban szerkesztett tót szövegű iratot ragasztván fel ismeretlen tettes a templom előtornáczába a tanító ellen, nem kimélve még ártatlan kötetvért sem, — különösen származására vonatkozó, de a valóval teljesen ellenkező állításokat tartalmazva. Mint hírlík

Homola István rőzei s. lelkész személyében az adminisztrátor már ki van nevezve s legközelebb elfoglalja helyét. A kedélyek még most sem változtak, s a katonai karhatalom aligha lesz kikerülhető. — A Kriszán-pártiak még bízna az egyetemes gyűlés határozatában s hogy mielőbb értesülhessenek, Koleszár István ev. gononok, Hruska János bíró s állítólag Migalecz Pál — felfüggesztett felügyelő is — Pestre utaztak e gyűlésen részvétel céljából.

A gömörmegeyi agarász-társaság folyó október 6—9-ik napjain megtartott első versenyagarászatára rossz idő járt, épen ezért csak kevés nézője akadt. Díj kettő volt, az első egy ezüst billikom, a második a tétnek fele. Az első díjat Szentmiklósy István Sárija, a másodikat Dráskóczy László Suhancza nyerte.

Tanítói körgyűlés. A „Gömörmegeyi ált. tanítóegylet“ rimaszombati járásköre f. hó 9-én Likéren a gyártelepi népskolában tartotta őszi körgyűlését. — A gyűlés nevezetesebb tárgyai a következők voltak: Füzési Márton mintatanítást tartott a beszéd- és értelemgyakorlatokból a II. osztályban, Törköly József pedig a következő tétléről értekezett: „Mily módot kövessen a tanító, hogy növendékét a számtanításnál a gyakorlati életre elkészítse?“ Ugy Füzessi Márton előadása mint Törköly József értekezése élénk eszmecserét keltett fel ugy az egyik mint a másik előadó irányában való elismerés jegyzőkönyvi köszönetbe nyert kifejezést. — Nagy Zoltán a megjelent jelesebb paedagogia műveket és tankönyveket ismertette s azokat beszerzésre ajánlotta. Megtekintetven a gyártelepi népskola felszerelése, az a kor kívánalmaihoz megfelelőnek találtatott. — A gyűlés után társas-ebéd következett az ujonnan épült díszes kaszinó helyiségeiben. Ebéd után a vasgyárat tekintette meg a tantestület, mindennél tapasztalván Schmidt Bernát társulati igazgató urnak a tanítótestület iránt tanusított szíves vendégszeretétét és előzékenységét.

Választási bajok. Nem elég, hogy a nyustyaiak a papválasztásnál nem tudnak megegyezni, hozzájárul még az is, hogy a leköszönés folytán megüresedett nyustyai körorvosi állomás betöltésénél sem tudnak megállapodásra jutni, ugyanis azért, mert a klenőciak azt kívánták, hogy a választandó körorvos székhelye Nyustya helyett Klenőcz legyen, mely esetben 300 firt készpénz, szabad lakás és 30 m. tűzifa fizetésjavítást ígértek, ha azonban a székhely áthelyezésbe a kör többi községei bele nem egyeznének, ugy Klenőcz elszakadni, s külön orvost tartani nyilatkozott azon kijelentéssel, hogy e tekintetben minden lehető megtesz. — Az alispáni hivatal elé terjesztetvén fel e kérdés, az alispáni hivatal Klenőcz községét a földrajzi fekvés, a közlekedés s más egyéb indokból elutasította, utasítván egyszersmind a járási fő-tisztviselőt a választás mielőbbi kitűzésére.

A tiszolczi savanyuvíz-forrást a várostól Kucht^a Dániel tiszolczi vállalkozó — 50 egymást követő évre bérbe vette, s 25 éven át 50 firt, 25 éven át pedig 150 firtokat fizetne bérlet ezimén. Ezen felül pedig köteles lenne 8000 firt értékű vendéglő és fürdő épíletet emelni, mely 50 év mulva a város tulajdonába menne át. Fenntartással közöljük e hírt, a mennyiben nem teljesen megbízható kutforrásból hallottuk, ámbár kívánnók, ha valónak bizonyulna.

A ráhói vadászaton, melyet vasárnap tartottak, nem vadat, hanem egy hajtó gyereket löttek meg, kinek sebe azonban nem veszélyes.

Vegyes hírek.

Esküvő. Szuhay Benedek, felső-barczikai ev. ref. lelkész, lapunk költői erű munkatársa, a ki a „Zengő bokr“ című költeményfűzért irta, a napokban esküdött örök hűséget Sáros-Nagy-Patakon Morvay Ida kisasszonnyal, özv. Morvay Józsefné urölölgy szép és kedves leányával. Az esketést Mitrovics Gyula teológiai tanár s főiskolai lelkész végezte. Az első vőfély S. Szabó József karezagi tanár volt. Áldás kísérje a boldog párt.

Jókövy Emil, a mult héten Véghes-Huttára hat pályázó ellenében, egyhangulag kántor-tanítóvá választatott.

A losonczi házi ezred egy része, a melyben a mi vármegyénkben is szolgálnak az ifjak, e hóban utazott el Boszniaiba, hogy ugyanannak az ezrednek ott levő részét fölváltsa. A zeneszó mellett utra kelő ifjak elég jó kedvel mentek az ezred zenehangjainál a vasuthoz, ahol sok könnyes leányszem nézett az elrobogó vonat után.

A rima-murány-salgótarjáni vasmű-részvény-társaság jelen évi rendes közgyűlését f. hó október 28-án d. e. 10 óraker Budapesten a társaság központi hivatalában VI. ker. Andrászi-ut 2. sz. a fogja megtartani. A társaság 8% osztalékot szándékozik adni részvényeseinek.

Creolin a neve a legújabb szernek, mely a jelenleg uralgó szarvasmarha és juhok száj- és körömfájása ellen a leghatásosabban alkalmazatik. Elismert szakfértiak tapasztalat után eredő nyilatkozatai szerint ezen szer felülmulthatatlan és a gazdálkodó közönségnek nem elég melegen ajánlható. Mai számunkban egy ezen Creolinra vonatkozó hirdetés olvasható és a vevő közönség érdekébe még csak azt ohajtjuk megjegyezni, hogy megrendelésnél a használati utasítás is megküldetik.

Pisztráng-bál. Ne nevéssen ki a t. olvasó a fenti ezim miatt, mert hisz, hogy a pisztráng is bálozna, műkedvelőzne, hangversenyezne, nemde merő lehetetlenség?! Már pedig ez így van, a ki nem hiszi, ránduljon ki szeretett hazánk éjszaki vidékére s vizsgáljon meg néhány erdőpatakocskát s meg fog győződni állításom igaz s alapos voltáról: — a pisztráng most farsangol, bálozik, mulat, — ivik... E természetadta ösztönök megfigyelése, mint egyrészt érdekes, tanulságos, mulatságos, ugy más részt sokak előtt ösmeretlen is. Nézzük meg: Farsangok kezdetén, tehát október első tíz napjaiban a nagyobb vizekből kisebbekbe: hegyi patakokba, esermelyekbe vándorolnak, hol tömegesen, páronként vagy egyenkint. A him rendesen elől, utána halad a többi. Midőn pedig alkalmas helyre bukkanak itt várják meg elmaradt társaikat s egy-két napig ide-oda uszkálással töltik idejüket s ösmerkednek. A tánczterem vagyis a patakpartja s annak esekélyebb része tele van az érkezett vendégekkel. — zenéjük: folyton szól a patak lies-loesogása; kezdődik a táncz, — ott elől uszik a legnagyobb him, ő rendez, gonloz s figyel — s ha netán valami rendtelenség, néha a himek közt egy kis esete-patét észtel — ott a gyengéknek segít — vagy pedig ha újabb ven-

dég érkeznek, üdvözlésére siet s a tánczók közé kíséri. Tánczólnak, azaz usznak majd a jobb, majd a balpart felé s mintha eszegegnének, mozdulataik csupa előzékenység, különösen a nőnem iránt, mely a tánczterem, illetve a patak alantabb levő részén a hímek játékát gyönyörítassan nézi. Majd a hímek közéjük lejtve s egymást kergetve, egyik a másikához simultan hébe-hóba tartanak pihenőt. Az első hím körüljárja a mulatókat s ha netán valami szerelmes párt a körön túl észlel, azt a mulatók közé tereli. — E mulatságuk az ivás első napjaiban történik s mind addig tart míg a tánczterem jól kiesiszolva nincsen, s ha már a patakágyán levő kövecskék fényesre kiesiszoltattak s ikrákat a homok közé lerakták, lánghul a kedvük s mulik a tánczuk is. Következik a nagy bójt, illetve téli álmuk, mely február végeig tart: hagyjuk őket pihenni, hogy tavasszal megnöve horgainkra eljöhessenek.

„Magyar Molnárok Lapja“ a czíme egy október 10-től fogva Budapesten magyar nyelven megjelenő, nagyszabásu malom-szaklapnak, melyet az illető szaköröknek legmélegebben ajánlunk. A lap nagy alakban havonként háromszor, minden hónap 1-én, 10-én és 20-án esimos kiállításban a szöveget megmagyarázó rajzokkal, mindegyik szám legalább 12 oldal terjedelemmel jelenik meg és elismert szakférfiaktól tartalmaz, könnyen megérthető cikkeket közöl az összes malmásatról, továbbá bel- és külföldi malomhíreket és megismerteti az olvasót a legújabb technikai haladásokkal és az ujkor összes malomműveivel, egyszóval mindazt közli, a mi molnárainkra nézve érdekel bérhat és így ezt a lapot mint első nagyszabásu, magyar nyelven megjelenő szaklapot a legmélegebben ajánlhatjuk Magyarországon összes malomérdeklőjének. Az előfizetési ár (szétküldéssel együtt) egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. A „Magyar Molnárok Lapja“ szerkesztőségét illető levelek: Budapest, Dorottya-utca 11. ezimezendők.

A 30.000 példányban megjelenő „Budapest“ czimű képes politikai napilap, — mely immár XIII-ik évfolyamát futja, — évről-évre nagyobb elterjedésnek örvend. Ma már annyi példányban jelenik meg, hogy két rotációs-gépen nyomják, a mi hírlapirodalmunkban valóban páratlanul álló eset. A „Budapest“ e szokatlan elterjedését egyrészt határozott nemzeties független irányának és kitünő tudósításainak, másrészt pedig eredeti rajzok után készült képeinek köszönheti. A „Budapest“, — nem esinálva kétkezes politikát, mint az mai napig már a hírlapirodalomban is szokásos, — nyíltan és kitartóan Magyarország teljes állami függetlensége és önállósága mellett küzd. Azt akarja, hogy legyen önálló vámtörvényünk, nemzeti hadseregünk, saját bankunk, külön külképviseletünk; szóval odatörekszik, hogy hazánk minden idegen beavatkozástól menten saját maga intézhesse államügyeit. S e törekvésében politikai életünk olyan kitünő séget támogatják, mit Irányi Dániel, Ugron Gábor, Madarász József, Thaly Kálmán, Polónyi Géza, Törzs Kálmán, Petrich Ferencz, Lukács Gyula, Orbán Balázs, Tóth Ernő, Enyedy Lukács, Mezei Ernő stb., kiktől ismételt hozott már a „Budapest“ nagyérdéki közleményeket, s a kiknek ígéretét bírja a szerkesztőség, hogy a lapot szellemileg továbbra is támogatni fogják. De a „Budapest“ nyíltan bevallott politikai irányának szilárd és következetes megtartása mellett arra is kiváló gondot fordít, hogy olvasói egy a hazai, mint a külföldi nevezetesebb eseményekről gyors és megbízható értesülést nyerjenek. E végből olyan levelezői kart szervezett, a minő egy lapnak sincs. Csak itt az országban 254 rendes levelezője van a „Budapest“-nek. E mellett állandó tudósítókat tart Bécsben, Belgrádban, Bukarestben, Berlinben, Konstantinápolyban, Párisban, Pétervárott, Rómában, Zsófiában, Zágrábban és New-Yorkban. A párisi kiállításra külön állandó tudósítót és rajzolókat küldött a „Budapest“. — Turinban, Kossuth Lajos nagy hazánkfia külön is fogadta ez év nyarán a „Budapest“ rajzolóját, kitél több eredeti rajz vár megjelenésre. A szórakoztató olvasmányokra szintén nagy súlyt helyez a „Budapest“. — Tárca-rovata élénk és változatos; a mit eléggé igazol az is, hogy a közelmúltban irodalmunk majd mindegyik jelese felkereste dolgozataival a „Budapest“-et. — Költeményeket hozott: Abányi Emiltől, Bartók Lajostól, Illyés Bálinttól, Inezdi Lászlótól, Kiss Józseftől, Komócsy Józseftől, Kisteleki Edétől, Koroda Páltól, Ney Ferencztől, Luby Sándortól, Pósa Lajostól, Petri Mórtól, Reviczky Gyulától, Várady Antaltól stb. — Tárcaakat irtak: Abrai Károly, Bródy Sándor, Degré Alajos, Erdélyi Gyula, Haller József gr., Murai Károly, Porzolt Kálmán, Sebők Zsigmond, Sziklay János, Tolnai Lajos, Vay Sándor gr., stb. Regényeire hasonlókép mindig kiváló gondot fordít a „Budapest“; arra törekedvén, hogy ne csak érdeklésítő, hanem irodalmi színvonalon állók is legyenek, a mire nézve különben elég kezességet nyújtanak állandó regényírói, u. m. V. Gaál Karolina, Murai Károly, Mártonffy Frigyes, Sziklay János, Mártai B. Béla, Tolnai Lajos, stb. Ezek mellett a „Budapest“ folyvást három regényt közöl egyszerre, sőt midőn közlendőinek anyaga megengedi, négy regényt is közöl, mint azt a nyár folyamán is tette. — Ezekén kívül, „Uj Budapest“ czim alatt vasárnaponként humoristikus hetimelléklet esatoltatik a főlaphoz egészen ingyen. E humoristikus melléklet kifigurázza a politikai és társadalmi élet ferdeségeit, hoz jóízű adomákat, tréfás megjegyzéseket; végül pedig minden héten egy-egy talányt közöl, a melynek megfejtői között érdekes jutalomkönyveket sorsol ki. — Ha még tudjuk, hogy e lap „Kis Gazda“ rovata egy a mezőgazdaságra, mint az iparügyekre kiváló gondot fordít, s a közgazdaságot, — a többi lapoktól eltérőleg — akként kezeli, hogy az bárki által könnyen megértessék: ugy bátran elmondhatjuk, hogy a „Budapest“ — mely tényleg a legolcsóbb lap hazánkban — minden tekintetben alkalmas arra, hogy minden magyar család állandó látogatója, házi barátja legyen. Előfizetési ára egy óra csak 1 frt; negyedévre 3 frt; félévre 6 frt; egy évre 12 frt. — A „Budapest“ előfizetői még a következő kedvezményben részesülnek: — Aki egész évre előfizet s az előfizetési összeget (12 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapest“ Nagy Képes Naptárát ingyen, aki félévre előfizet s az előfizetési összeget (6 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapest“ Kis Képes Naptárát ingyen vagy a Nagy Képes Naptárt 40 krért, aki negyedévre fizet elő s az előfizetési összeget (3 frt) egyszerre küldi be; az a „Kis Képes Mese-naptár“ ingyen vagy a Nagy Naptárt 50 krért, vagy a Kis Naptárt 25 kr. kedvezményes ár mellett fogja kap-

ni. — Mutatványszámokkal bárkinek ingyen szolgál a „Budapest“ kiadóhivatala, IV. ker., Sarkantyús-utca 3. sz. a.

Szerkesztői üzenetek.

J. E. Az ígért közleményt várjuk, véleményt csak akkor mondhatunk, ha látjuk. Hisszük, hogy be fog válni. — Az új állomásra gratulálunk!

Mr. Hamilton. A „Mastrumpfokat“, ha jót irnak, Gömörben sem itélik el. Az ideál bevlik s mi jobban szeretnők nagyszánu valódi neve alatt közölni — de mindenesetre csak akkor, ha sör kerül rá.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiaó-tudlajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Magán-hirdetések.

Korcsmai épületek bérbe adatnak.

Coburg herezeg uradalmához tartozó **Rimaszécs, Tamasi, Dobra-puszta, Czako** a hozzátartozó földekkel és **Ploszkón.**

Bővebb fölvilágosítást nyujt **Homola András** ur Murány-Huttán. 1—2

Községeknek külön árak!!

Száj- és körömfájás

ellen

leghathatósabb szer

a

CREOLIN

melyet **szavatolt kitünő minőségben**, kicsiben is jutányosan ajánl:

SZÁVOSZT ALPHONS

az országos magyar gazdasági-egyesület pártfogása alatt álló magkereskedés és gazdasági cikkek üzlete **Budapesten, Arany János-utca II. szám.** 1—5

Eladó.

Importált simenthali tehének, üszök, bikák, valamint **1500 darabból álló fésüs törzsnnyáj anya, ürü, kos- és bárány** azonnal szabad kézből eladó.

Megtekinthető **Felső-Zsolcán özvegy Szathmáry Kir. Pálné ő méltósága gazdaságában.** — Vasut és posta állomás: Zsolca. (Borsodmegye.) 1—2

Pénzt

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüst pénzneműekre bármily összegig olcsón ad

LŐRY J.

banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

Védjük meg lovainkat a nedvességtől és hidegtől.

Az első és legnagyobb lótakarógyár főtárháza szállit a **legsolidabban és legtartósabban elkészített, nehéz, tömör takarót** a következő bámulatos olcsó áron: **Elsőrendű lótakarót**, a mely mintegy 190 cm. hosszú, 130 cm. széles, szürke alapszínben élénk esikokkal, vastag és meleg, darabonként csak 1 frt 80 krért. Ugyanolyat két méter hosszut, 1½ méter széleset, darabonként csak 2 frt 30 krért.

Ékes, kénvárga vagy szürke **kocsitakarót** négyszeres, fekete-vörös vagy kék-vörös esikokkal, mintegy 2 méter hosszut, 1½ méter széleset, darab számra esupán 2 frt 80 krért.

Pompás sárga, urasági Double-takarót, ugyszintén pompás szőnyeget darab számra csak 3 frt 80 krért. Az elismerő iratok közül a századik így szól: „Sziveskedjék Ön a lovasszájad részére a leggyorsabban még küldenő 10 drb, 2 frt 80 kros kénvárga takarót, mint előbb. A Ferencz József császár nevével viselő, es. kir. 4. Uhlanus ezred első lovasszáda.“ — Gyorsan szállitok mindenfelé postán, vasuton vagy hajón, utánvét vagy az ár előzetes beküldése mellett is.

Czímem: **Pferde-Decken-Fabriks-Niederlage: Edmund Rauscher**, Wien, Weingärber Nro 231.

1—10

Árverési hirdetmény.

3620. sz. — Mely mellett szab. Rimaszombat r. t. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy az italméresi joggal bérbeadott — **„Három Rózsa.“** „Huszár“ vedéglő, **„a város közháza alatt lévő összes pinczék,“** a **„Diana fürdő“** és melléképülete, — a **„Szabadka pusztai vendégfogadó“** és tamásfalai közbirtokosság tulajdonát tevő **„Gondúzó“** korcsma épületnek **1890-ik év január 1-ső napjától** számított **három évre** leendő ujra bérbeadása zárt ajánlati verseny-tárgyalás útján határozatván, a zárt ajánlatoknak a polgármesteri hivatalnál leendő beadására határnapul folyó évi **november hó 2-ikának délelőtt 12 óraja** állapított meg.

Mi azzal hozatik köztudomásul, hogy az árverési feltételek a polgármesteri hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ugyanott arról másolat is nyerhető.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1889. évi október 4-én tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

VÉGHLESI

VERA-forrás

Hazánk **legtisztább, legolcsóbb és legjobb szénsavdús, égvényes**

SAVANYUVIZE.

VÉGHLES SZALATNAN (Zólyomgye.)

Főraktár **RIMASZOMBATBAN:**

7—10

KERN ADOLF urnál.

Hirdetmény.

5465. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Ferencz Geodeon** felperes Czakói lakos végrehajtatónak kk. **Ferencz Kálmán, Terézia, Mária, János** czakói lakos végrehajtatást szenvedő elleni 129 frt 60 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Czako községben fekvő a czakói 12. sztk. A. 1—3. 5—9. 9—11. 125. sor sz. a. foglalt 1/6. urbéri telekből 1/6. sz. házból urbéri erdő- s legelőilletményből A. 2. sz. alatti közös beltelekből kk. Ferencz Kálmán, Terézia, Mária, János 1/3. rész jutalékára 279 frt, czakói 60. sztkbe A. 1. 1—6. 10. 12—15. sor sz. foglalt 1/8. urbéri telekből, 46. sz. házból és urbéri erdő- s legelőilletményből és A. 2. 714. 943. sztk. kk. Ferencz Kálmán, Terézia, Mária és János 1/3. rész illetményre az árverést 220 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi **november hó 20-ik napján** d. e. 10 órakor Czako községben a község bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a czakói 12. sztkvi birtokra 27 frt 90 kr., a czakói 60. sztkvi birtokra 22 frtöt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapírban a kiküldött kérelemhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1889. évi aug. 24. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. **Hánrich**, kir. tszéki bíró